ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420395914
AA43-0520-17/6

S P R I E D U M S
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2017.gada 20.februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente A.Kovaļevska,
tiesneses D.Makarova un L.Vīnkalna

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Arvīda Žilinska Jēkabpils mūzikas skolas rēķina par 2014.gada septembri atcelšanu daļā, sakarā /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 27.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja /pers. A/ un viņa meitas dzīvesvieta bija deklarēta Salas novadā. Tā kā pieteicēja meita mācījās Arvīda Žilinska Jēkabpils mūzikas skolā (turpmāk – mūzikas skola) profesionālās ievirzes programmā, pieteicējs 2014.gada 23.septembrī no mūzikas skolas saņēma rēķinu par septembri 47,55 *euro* apmērā.

Pieteicējs vērsās Jēkabpils pilsētas domē (turpmāk – dome) ar iesniegumu, lūdzot skaidrot maksājamās summas pieaugumu.

Dome ar 2014.gada 10.oktobra vēstuli Nr.2.7.27/404 informēja pieteicēju, ka ar domes 2014.gada 21.augusta lēmumu Nr.282 ir noteikts lielāks vecāku līdzfinansējuma apmērs profesionālās ievirzes programmās tiem vecākiem, kuru bērna dzīvesvieta ir deklarēta pašvaldībās, ar kurām nav noslēgts līgums par savstarpējiem norēķiniem. Dome arī informēja, ka Salas novada domei tika piedāvāts slēgt līgumu par savstarpējiem norēķiniem, taču Salas novada dome atteicās to darīt. Dome ieteica pieteicējam vērsties Salas novada domē, lai saņemtu daļu no iemaksātā vecāku līdzfinansējuma.

[2] Pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā, iebilstot pret rēķinā norādīto līdzfinansējuma apmēru. Pieteicējs norādīja, ka 2013.gadā mācību maksai noteiktais vecāku līdzfinansējums bija 14,23 *euro* mēnesī. 2014.gadā jāmaksā 47,55 *euro*, kas ir par 33,32 *euro* vairāk nekā iepriekšējā gadā. Lielāka apmēra vecāku līdzfinansējuma noteikšana citā pašvaldībā deklarētiem audzēkņiem ir nepamatota un neatbilstoša normatīvajiem aktiem. Nav saprotams, kā līdzfinansējuma apmērs aprēķināts, jo mūzikas skola kā profesionālās ievirzes mācību iestāde saņem vienādu valsts finansējumu par katru audzēkni.

[3] Dome rakstveida paskaidrojumā norādīja, ka atbilstoši Izglītības likuma 12.panta 2.[1]daļai pašvaldība saistošajos noteikumos var paredzēt daļēju maksu kā līdzfinansējumu par izglītības ieguvi pašvaldības dibinātajās profesionālās ievirzes izglītības iestādēs. Domes 2011.gada 3.februāra saistošo noteikumu Nr.2 „Par līdzfinansējuma samaksas kārtību Jēkabpils profesionālās ievirzes izglītības iestādēs" (turpmāk – saistošie noteikumi Nr.2) 3.punktā ir paredzēts, ka līdzfinansējuma apmēru katram mācību gadam katrai profesionālās ievirzes izglītības iestādei nosaka dome ar savu lēmumu.

Ar domes lēmumu bija noteikts, ka vecāku līdzfinansējums ir 14,23 *euro* mēnesī par vienu profesionālās ievirzes programmu. Savukārt ar domes 2014.gada 21.augusta lēmumu Nr.282 tika noteikts: ja Jēkabpils pilsētas pašvaldībai nav noslēgts līgums par savstarpējiem norēķiniem ar pašvaldību, kurā ir deklarēta audzēkņa dzīvesvieta, vecāku līdzfinansējums ir 47,55 *euro* (14,23 + 33,32) mēnesī. Domes 2014.gada 21.augusta lēmuma Nr.282 pieņemšana tika saskaņota ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju.

Atbilstoši Ministru kabineta 1999.gada 13.jūlija noteikumiem Nr.250 „Kārtība, kādā veicami pašvaldību savstarpējie norēķini par izglītības iestāžu vai sociālās aprūpes iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem" (turpmāk – Noteikumi Nr.250) ar domes 2014.gada 20.februāra lēmumu tika apstiprināta viena mūzikas skolas audzēkņa uzturēšanas izmaksas, kas piemērojamas savstarpējos norēķinos ar citām pašvaldībām 2014.gadā. Šī lēmuma 1.pielikumā ir noteikts, ka šīs izmaksas, kas piemērojamas savstarpējos norēķinos, ir 33,32 *euro* mēnesī.

Kopējās viena mūzikas skolas audzēkņa uzturēšanas izmaksas mēnesī (pēc 2013.gada naudas plūsmas uzskaites

izvedumiem) bija 100,58 *euro*, kuru finansēšanas avoti ir: 1) valsts budžeta transferti 55,30 *euro*; 2) Jēkabpils pilsētas pašvaldības asignējums 33,96 *euro*; ja noslēgts līgums ar attiecīgo pašvaldību par savstarpējiem norēķiniem, no šīs summas otra pašvaldība sedz 33,32 *euro*; 3) pašu faktiskie ieņēmumi, tostarp vecāku līdzfinansējums kā mācību maksas daļa, – 11,32 *euro*.

Dome vairākkārt piedāvāja slēgt savstarpējo norēķinu līgumu par interešu un profesionālās ievirzes izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem Salas novada pašvaldībai, kurā deklarēta pieteicēja meitas dzīvesvieta. Taču Salas novada pašvaldība atteicās to slēgt. Pašvaldība nevar uzņemties atbildību par citas pašvaldības iedzīvotājiem, turklāt atbilstoši likuma „Par pašvaldībām" 3.panta pirmajai daļai un Izglītības likuma 17.pantam pašvaldībai primāri ir jāievēro savu iedzīvotāju vajadzības un intereses, un viņi nav ieinteresēti, lai pašvaldība sedz izdevumus par citas pašvaldības iedzīvotāju saņemtajiem pakalpojumiem.

[4] Administratīvā rajona tiesa ar 2015.gada 27.februāra spriedumu pieteikumu noraidīja. Spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Saskaņā ar Izglītības likuma 17.panta pirmo daļu katras pašvaldības pienākums cita starpā ir nodrošināt iespēju īstenot interešu izglītību, bet 17.panta trešās daļas 16.punkts noteic, ka novada pašvaldība nodrošina bērnu un jauniešu interešu izglītību.

Salas novada pašvaldība savā teritorijā nenodrošina interešu izglītības apguvi mūzikas skolā. Vienlaikus Salas novada pašvaldība ir atteikusies noslēgt līgumu par pašvaldību savstarpējiem norēķiniem par interešu izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem, pamatojoties uz Noteikumu Nr.250 9.punktu. Noteikumu 9.punkts pieļauj šādu Salas novada pašvaldības rīcību. Vienlaikus vēršama domes uzmanība uz noteikumu 16.punktu, kurš paredz tiesības griezties Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda padomē ar lūgumu izskatīt jautājumu par attiecīgo pakalpojumu finansēšanu situācijā, kad Salas novada pašvaldība nepamatoti atsakās slēgt līgumu.

[4.2] Izglītības likuma 12.panta 2.[1]daļa noteic, ka pašvaldība saistošajos noteikumos var paredzēt daļēju maksu kā līdzfinansējumu par izglītības ieguvi pašvaldības dibinātajās profesionālās ievirzes izglītības iestādēs.

Uz šīs normas pamata Jēkabpils pilsētas pašvaldība 2011.gada 3.februārī izdevusi saistošos noteikumus Nr.2, kuri attiecināmi arī uz mūzikas skolas audzēkņu vecāku daļējām iemaksām kā līdzfinansējumu mācību procesa nodrošināšanai. Saistošo noteikumu 3., 4. un 5.punkts paredz, ka līdzfinansējuma apmēru katram mācību gadam nosaka dome ar savu lēmumu; līdzfinansējums veido daļu no mūzikas skolas finansējuma; līdzfinansējums paredzēts un izmantojams normatīvajos aktos paredzētajiem mērķiem.

Lietā ir izšķirams strīds par to, vai, nosakot diferencētu vecāku līdzfinansējuma apmēru, dome ir rīkojusies tiesiski.

[4.3] Izglītības likuma 59.panta ceturtajā daļā un 60.panta septītajā daļā noteiktais norāda, ka gan pašvaldības līdzekļi, gan ieņēmumi no vecākiem noteiktā līdzmaksājuma ir novirzāmi interešu izglītības programmu īstenošanai nepieciešamo mācību līdzekļu iegādes izmaksu, saimniecisko izdevumu un citu nepieciešamo izdevumu, pedagogu darba algu un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu finansēšanai. Vecākiem noteiktais līdzmaksājums ir novirzāms jebkuru interešu izglītības programmu īstenošanai nepieciešamo izdevumu finansēšanai. Līdz ar to pieteicēja norāde uz to, ka vecākiem noteiktais līdzfinansējums tiek novirzīts normatīvajos aktos neparedzētu izdevumu segšanai, nav pamatota. Turklāt ikviens audzēknis izglītības iestādei rada papildu mācību līdzekļu, skolas aprīkojuma iegādes un pedagogu darba samaksas izmaksas. Tādejādi nepamatots ir arguments, ka no audzēkņu skaita nav atkarīgi pašvaldības izdevumi, kurus piešķir mūzikas skolai.

Mūzikas skolas nolikuma par vecāku līdzfinansējumu 4.punkts paredz, ka vecāku līdzfinansējums tiek izmantots tikai izglītības iestādes attīstībai; mācību līdzekļu iegādei, mūzikas instrumentu iegādei 50 %; iestādes aprīkojuma iegādei; pedagogu algām. Nav saskatāmas pretrunas starp mūzikas skolas noteikto un normatīvo aktu regulējumu. Palielinot vecāku līdzmaksājuma apmēru tiem audzēkņiem, kuri nav deklarēti Jēkabpils pilsētas pašvaldībā, pašvaldībai pastāv iespēja ietaupīt savus budžeta līdzekļus. Nav nozīmes pieteicēja argumentam, ka valsts finansējums tiek piešķirts visiem audzēkņiem vienāds, jo lielāko daļu interešu izglītības programmu īstenošanas izmaksu sedz dibinātājs un pašvaldība.

[4.4] Nosakot diferencētu vecāku līdzfinansējuma apmēru, dome nav rīkojusies prettiesiski. Pašvaldības budžetu veido ieņēmumi no pašvaldības teritorijā deklarēto iedzīvotāju veiktajām nodokļu iemaksām, tomēr pieteicēja deklarētā dzīvesvieta ir Salas novadā, kas saņem pieteicēja veiktās nodokļu iemaksas.

Nav pamatots arguments, ka tikai saistošajos noteikumos drīkst noteikt diferencētu vecāku līdzfinansējuma apmēru. Saistošo noteikumu 3.punkts deleģē domei tiesības ar savu lēmumu noteikt līdzfinansējuma apmēru katram mācību gadam. Turklāt pārsūdzētie lēmumi diferencē līdzfinansējuma apmēru atkarībā no tā, vai līdzfinansējuma maksātājam ir piešķirts trūcīgas ģimenes statuss, vai skolā mācās vairāki vienas ģimenes bērni. Šo atvieglojumu piemērošana paredzēta tikai Jēkabpils pilsētas pašvaldībā deklarētajiem. Vērā ņemams ir apstāklis, ka identisks tiesiskais regulējums ir ietverts arī Rīgas domes 2012.gada 2.oktobra saistošo noteikumu Nr.188 „Par līdzfinansējuma samaksas kārtību profesionālās ievirzes izglītības programmu apguvei Rīgas pilsētas pašvaldības izglītības iestādēs" 4.punktā. Tādējādi nav pamata uzskatīt, ka dome rīkojās novatoriski un vēlējās diskriminēt to pašvaldību, kuras atteikušās slēgt savstarpējo norēķinu līgumu, iedzīvotājus.

Papildus jāņem vērā, ka saskaņā ar Izglītības likuma 47.[1]pantu profesionālās ievirzes izglītība ir brīvprātīga.

[4.5] Apkopojot minēto, nav saskatāms prettiesiskums domes rīcībā, nosakot citas pašvaldības iedzīvotājiem lielāku vecāku līdzmaksājuma apmēru par mūzikas skolas apmeklējumu.

[5] Pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas spriedumu. Pieteicējs norāda, ka dome pirms pārsūdzēto lēmumu pieņemšanas nav darījusi visu, lai neradītu neskaidro situāciju – tā nav vērsusies Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda padomē ar lūgumu izskatīt jautājumu par attiecīgo pakalpojumu finansēšanu.

Spriedumā tiesa nepamatoti atsaucās uz Rīgas domes saistošajiem noteikumiem, jo, pirmkārt, nav zināms, ka notikusi noteikumu apspriešana, otrkārt, Rīgas dome līdzfinansējumu ir noteikusi ar saistošajiem noteikumiem, kā tam būtu jābūt, nevis ar lēmumu, kā tas ir konkrētajā gadījumā.

Dome nav paskaidrojusi, kādam mērķim līdzfinansējums tiek izmantots, līdz ar to nav iespējams izvērtēt, vai līdzekļi tiek izmantoti atbilstošiem mērķiem. No domes iesniegtā aprēķina redzams, ka līdzekļi tiek izmantoti mērķiem, kas nav paredzēti mūzikas skolas nolikumā. Viena audzēkņa izmaksu tāme sastādīta neprecīzi, iekļaujot tādus izdevumu posteņus, kuri paredzēti savstarpējos norēķinos par vispārējās izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem.

[6] Dome rakstveida paskaidrojumā norāda, ka Administratīvās rajona tiesas spriedums ir tiesisks.

Dome paskaidro, ka tai nebija tiesību vērsties Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda padomē, jo tā ir pašvaldības brīva izvēle slēgt vai neslēgt savstarpējo norēķinu līgumu.

Aprēķinot mūzikas skolas izglītības programmu īstenošanas izmaksas, pašvaldība ievēroja normatīvo aktu prasības. Ieņēmumi no vecāku līdzfinansējuma tiek izlietoti mūzikas skolas uzturēšanai.

Pieteicējs ir atrisinājis jautājumu, par kuru vērsies tiesā, jo Salas novada pašvaldība sedz līdzfinansējuma starpību, to izmaksājot tieši vecākiem.

[7] Administratīvā apgabaltiesa ar 2016.gada 4.marta lēmumu izbeidza tiesvedību lietā, secinot, ka lēmums par līdzfinansējuma un tā apmēra noteikšanu profesionālās ievirzes izglītības programmas apguvei ir sociālekonomisks un politiski motivēts lēmums, nevis administratīvais akts, tāpēc tas nav pakļauts administratīvās tiesas kontrolei.

[8] Ar Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Augstākā tiesa) 2016.gada 13.jūnija lēmumu apgabaltiesas 2016.gada 4.marta lēmums atcelts un pieteicēja pieteikums nodots apgabaltiesai izskatīšanai pēc būtības. Augstākā tiesa lēmumā norādīja, ka pašvaldības iestādes – Arvīda Žilinska Jēkabpils mūzikas skolas – lietošanas attiecības ir publiski tiesiskas attiecības. Skolas pieprasījums segt mācību maksas daļu rada pieteicējam konkrētas tiesiskās sekas – pienākumu maksāt noteiktu maksājumu. Tādējādi tas ir administratīvais akts. Šādu maksāšanas pienākumu uzliekoša lēmuma pārbaudi tiesas kontrolei pieteicējs var nodot ar pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu. Lai arī mācību maksas aprēķina pamatā ir ekonomiski aprēķini vai politiskas izšķiršanās, tomēr tas ir tiesību akts, t.i., rada konkrētas tiesiskas sekas pieteicējam, t.i., ierobežojumu apmeklēt publisku iestādi.

Augstākā tiesa arī norādīja, ka, izskatot lietu pēc būtības, tiesai šādos prasījumos, kuros iebilsts pret atšķirīgām maksām pieejai publiskām iestādēm, parasti jāpārbauda, vai atšķirīga maksa nepārkāpj vienlīdzības principu.

[9] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu apgabaltiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[10] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība nav pamatota, bet pieteikums ir noraidāms.

[11] Ar domes 2013.gada 26.septembra lēmumu Nr.409 tika apstiprināti maksas pakalpojumi un to izcenojumi Jēkabpils pilsētas pašvaldības iestādēs. Šī lēmuma 2.pielikuma 9.punkts paredzēja, ka vecāku līdzfinansējums kā mācību maksas daļa par vienu profesionālās ievirzes programmu mūzikas skolā ir 14,23 *euro* mēnesī. Ar domes 2014.gada 21.augusta lēmumu Nr.282 tika izdarīti grozījumi 2.pielikumā, papildinot to ar 9.^{1}punktu, kurš paredzēja atšķirīgu vecāku līdzfinansējuma apmēru par vienu profesionālās ievirzes programmu mūzikas skolā, ja Jēkabpils pilsētas pašvaldībai nav noslēgts līgums par savstarpējiem norēķiniem ar attiecīgo pašvaldību, kurā deklarēta audzēkņa dzīvesvieta. Proti, šādā gadījumā līdzfinansējuma apmērs tika noteikts 47,55 *euro* mēnesī.

Pieteicējs saņēma mūzikas skolas rēķinu par 2014.gada septembri, kurā atbilstoši domes 2014.gada 21.augusta lēmumam Nr.282 bija norādīta maksa 47,55 *euro* apmērā. No lietas materiāliem izriet, ka šāds maksājuma apmērs pieteicējam tika noteikts, jo viņa meitai dzīvesvieta bija deklarēta Salas novadā un Salas novada pašvaldība atteicās slēgt līgumu par savstarpējiem norēķiniem ar Jēkabpils pilsētas pašvaldību.

Pieteicējs iebilst pret to, ka viņam ir noteikts lielāks vecāku līdzfinansējuma apmērs nekā tiem vecākiem, kuru bērna dzīvesvieta ir deklarēta Jēkabpils pilsētas pašvaldībā vai pašvaldībās, ar kurām ir noslēgts līgums par savstarpējiem norēķiniem, jo šiem vecākiem līdzfinansējuma maksājums ir 14,23 *euro* mēnesī. No lietas materiāliem neizriet, ka pieteicējs iebilstu pret vecāku līdzfinansējumu vispār kā tādu.

Augstākā tiesa izskatāmajā lietā norādīja, ka mūzikas skolas pieprasījums segt mācību maksas daļu ir administratīvais akts, kas rada pieteicējam pienākumu maksāt noteiktu maksājumu, un ka šādu maksāšanas pienākumu uzliekoša lēmuma pārbaudi tiesas kontrolei pieteicējs var nodot ar pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu.

Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa secina, ka pieteikuma priekšmets lietā ir mūzikas skolas rēķina par 2014.gada septembri atcelšana daļā.

[12] Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka izskatāmajā gadījumā atbilstošākais instruments šī strīda risināšanai bija domes vēršanās Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda padomē, pamatojoties uz Noteikumu Nr.250 16.punktu. Savukārt dome iebilst, ka tai nebija šādu tiesību.

Atbilstoši Noteikumu Nr.250 1.punktam šie noteikumi noteica kārtību, kādā pašvaldības, kuru administratīvajā teritorijā deklarētie iedzīvotāji izmanto citas pašvaldības izglītības iestādes sniegtos pakalpojumus, noslēdz līgumus ar attiecīgajām pašvaldībām par šiem iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu samaksu. Noteikumu Nr.250 2.punkts paredzēja, ka pakalpojuma sniedzējs līdz attiecīgā budžeta gada 1.aprīlim vai triju mēnešu laikā pēc tam, kad skolēni un audzēkņi (turpmāk – audzēkņi) sākuši apmeklēt pašvaldības izglītības iestādi, sagatavo un nosūta parakstīšanai pakalpojuma saņēmējam līgumu par viena audzēkņa izmaksām pašvaldības izglītības iestādē, kā arī par kārtību, kādā veicami pašvaldību savstarpējie norēķini par izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. Šo noteikumu 6.punkts noteica, ka pakalpojuma saņēmējam ir pienākums slēgt šo noteikumu 2.punktā minēto līgumu par sniegtajiem pakalpojumiem attiecīgajā administratīvajā teritorijā deklarētajiem audzēkņiem, kuri apmeklē citas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes, sākumskolas, pamatskolas, vidusskolas vai vakara un neklātienes (maiņu) vispārējās izglītības iestādes (bez vecuma ierobežojuma). Savukārt atbilstoši šo noteikumu 9.punktam pašvaldību savstarpējie norēķini par interešu izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem ārpus pašvaldības administratīvās teritorijas netiek paredzēti, ja pašvaldības dome nav lēmusi citādi. Tātad no šīm normām izrietēja, ka līgums obligāti slēdzams gadījumos, kad tiek izmantoti pirmsskolas izglītības iestādes, sākumskolas, pamatskolas, vidusskolas vai vakara un neklātienes (maiņu) vispārējās izglītības iestādes pakalpojumi. Savukārt norēķini par interešu izglītības iestāžu pakalpojumiem var notikt tikai tad, ja pašvaldība, kura ir pakalpojuma saņēmēja, tam piekrīt.

Noteikumos nebija tiešā tekstā iekļauts regulējums par profesionālās ievirzes izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. Taču ir jāņem vērā, ka Noteikumi Nr.250 tika pieņemti 1999.gada 13.jūlijā, kad vēl netika nošķirta interešu izglītība un profesionālās ievirzes izglītība (*sk. Likumprojekta „Grozījumi Izglītības likumā" anotācija, http://helios-web.saeima.lv/bin/lasa?LP0993_0*). Profesionālās ievirzes izglītības jēdziens Izglītības likumā tika iekļauts tikai ar 2001.gada 5.jūlija grozījumiem Izglītības likumā. Šobrīd noteikumus Nr.250 ir aizstājuši Ministru kabineta 2016.gada 28.jūnija noteikumi Nr.418 „Kārtība, kādā veicami pašvaldību savstarpējie norēķini par izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem". Šo noteikumu 3.punktā jau tiešā tekstā ir paredzēts, ka pašvaldības pēc vienošanās var slēgt līgumus par pašvaldību savstarpējiem norēķiniem gan par interešu izglītības, gan par profesionālās ievirzes izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. Tātad šie noteikumi skaidri nosaka, ka pašvaldībai nav pienākums slēgt līgumu par savstarpējiem norēķiniem par profesionālās ievirzes izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. Šo noteikumu anotācijā nav norādīts, ka ar šiem noteikumiem būtu mainīts regulējums attiecībā uz profesionālās ievirzes izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa secina, ka arī 2014.gadā pašvaldībām nebija pienākums slēgt līgumu par savstarpējiem norēķiniem par profesionālās ievirzes izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem.

Noteikumu Nr.250 15.un 16.punkts regulēja, kas notiek gadījumā, ja viena pašvaldība atsakās slēgt līgumu ar otru pašvaldību. Šo noteikumu 15.punkts paredzēja, ka pakalpojuma saņēmējam, kurš nepiekrīt piedāvātajiem līguma nosacījumiem un atsakās slēgt līgumu, rakstiski jāpamato atteikuma iemesls. Savukārt atbilstoši 16.punktam, ja pakalpojuma sniedzējs uzskata, ka atteikums slēgt līgumu nav pamatots, vai noslēgtais līgums netiek pildīts, pakalpojuma sniedzējam ir tiesības griezties Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda padomē ar lūgumu izskatīt jautājumu par attiecīgo pakalpojumu finansēšanu. Noteikumu Nr.250 19.punkts paredzēja, ka padome pieņem lēmumu par nepieciešamo līdzekļu ieturēšanu ar Valsts kases starpniecību par labu pakalpojuma sniedzējam, ja tā atzīst prasību par pamatotu. Šis punkts arī paredzēja, ka maksājumus par savstarpējiem norēķiniem ietur ne vairāk kā par trijiem iepriekšējiem mēnešiem pirms līguma nosūtīšanas, ja līgums nav noslēgts. Apgabaltiesas ieskatā no šī regulējuma izriet, ka tas attiecas tikai uz tādiem līguma neslēgšanas gadījumiem, kad pašvaldībai ir pienākums slēgt līgumu, jo gan pašvaldības pienākums pamatot līguma slēgšanas atteikuma iemeslu, gan arī padomes pilnvaras pieņemt lēmumu par līdzekļu ieturēšanu var attiekties tikai uz šādiem gadījumiem, un tas nevar attiekties uz gadījumiem, kad pašvaldībai ir atstāta brīva izvēle slēgt vai neslēgt līgumu par savstarpējiem norēķiniem.

Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir kļūdaini norādījusi, ka dome izskatāmajā gadījumā varēja izmantot Noteikumu Nr.250 16.punktā paredzēto strīdu risināšanas mehānismu.

[13] Izvērtējot pieteikumu par mūzikas skolas rēķina par 2014.gada septembri atcelšanu daļā, apgabaltiesa konstatē, ka rēķinā norādītā summa 47,55 *euro* ir noteikta atbilstoši domes 2014.gada 21.augusta lēmumam Nr.282. Lietā ir strīds par to, vai dome bija tiesīga ar lēmumu noteikt atšķirīgu vecāku līdzfinansējuma apmēru.

[13.1] Apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums šajā daļā (*sk. pamatojuma atreferējumu šī sprieduma 4.2-4.5.punktā*) ir pareizs. Līdz ar to apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un atkārtoti tos pašus argumentus nenorāda.

[13.2] Papildus apgabaltiesa norāda, ka Izglītības likuma 12.panta 2.[1]daļa noteic, ka pašvaldība saistošajos noteikumos var paredzēt daļēju maksu kā līdzfinansējumu par izglītības ieguvi pašvaldības dibinātajās profesionālās ievirzes izglītības iestādēs. Apgabaltiesas ieskatā no šīs normas izriet, ka tikai ar saistošajiem noteikumiem var noteikt to, ka par izglītības ieguvi pašvaldības dibinātajās profesionālās ievirzes izglītības iestādēs ir jāmaksā. Taču šī norma nenoteic, ka arī līdzfinansējuma apmērs obligāti ir jānosaka ar saistošajiem noteikumiem. Ir jāņem vērā, ka līdzfinansējuma apmērs par izglītības iegūšanu dažādās profesionālās ievirzes izglītības iestādēs var atšķirties, turklāt tas var mainīties arī katru mācību

gadu, jo var atšķirties dažādu profesionālās ievirzes izglītības iestāžu finansēšanai nepieciešamais līdzekļu apmērs, turklāt arī konkrētai profesionālās ievirzes izglītības iestādei nepieciešamais līdzekļu apmērs katru gadu var mainīties. Līdz ar to apgabaltiesas ieskatā pašvaldība līdzfinansējuma apmēru var nenoteikt ar saistošajiem noteikumiem, bet var paredzēt arī citu mehānismu līdzfinansējuma apmēra noteikšanai.

Izskatāmajā gadījumā dome saistošajos noteikumos Nr.2 ir paredzējusi to, ka par izglītības ieguvi Jēkabpils pilsētas pašvaldības dibinātajās profesionālās ievirzes izglītības iestādēs ir jāmaksā. Dome saistošo noteikumu Nr.2 3.punktā ir arī noteikusi kārtību, kādā tiks noteikts līdzfinansējuma apmērs. Proti, atbilstoši šim punktam līdzfinansējuma apmēru katram mācību gadam katrai skolai nosaka dome ar savu lēmumu, pamatojoties uz skolas iesniegumu. Savukārt, pamatojoties uz šo normu, dome ir pieņēmusi 2013.gada 26.septembra lēmumu Nr.409 un 2014.gada 21.augusta lēmumu Nr.282, ar kuriem citastarp tika noteikts arī līdzfinansējuma apmērs par izglītības ieguvi mūzikas skolā. Šāda kārtība atbilst Izglītības likuma 12.panta 2.^{1}daļai.

[13.3] Pieteicējs apelācijas sūdzībā ir izteicis šaubas, vai saņemtais līdzfinansējums ir izlietots atbilstoši mērķim. Apgabaltiesa norāda, ka šis arguments nevar ietekmēt tiesas secinājumus par to, vai pašvaldībai bija tiesības noteikt, ka par izglītības ieguvi Jēkabpils pilsētas pašvaldības dibinātajās profesionālās ievirzes izglītības iestādēs ir jāmaksā. Turklāt pirmās instances tiesa pareizi secināja, ka mūzikas skolas nolikumā ir paredzēta vecāku līdzfinansējuma izlietošana atbilstoši Izglītības likuma 60.panta septītās daļas prasībām. Ņemot vērā minēto, apgabaltiesai izskatāmās lietas ietvaros nav pamata pārbaudīt līdzfinansējuma faktisko izlietojumu, jo tas, kā vēlāk ir izlietots saņemtais līdzfinansējums, nevar būt pamats pieteicējam izsniegtā rēķina atcelšanai.

[13.4] Augstākā tiesa savā lēmumā norādīja, ka, izskatot lietu pēc būtības, tiesai šādos prasījumos, kuros iebilsts pret atšķirīgām maksām pieejai publiskām iestādēm, parasti jāpārbauda, vai atšķirīga maksa nepārkāpj vienlīdzības principu. Līdz ar to apgabaltiesa pārbaudīs, vai nav pārkāpts tiesiskās vienlīdzības princips.

Tiesiskās vienlīdzības princips tiek pārkāpts, ja pret personām, kas atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos, tiek pieļauta atšķirīga attieksme un atšķirīgajai attieksmei nav objektīva un saprātīga pamatojuma.

Kā jau tika norādīts, ar domes 2013.gada 26.septembra lēmuma Nr.409 2.pielikuma 9.punktu tika paredzēts, ka vecāku līdzfinansējums kā mācību maksas daļa par vienu profesionālās ievirzes programmu mūzikas skolā ir 14,23 *euro* mēnesī. Savukārt ar 2.pielikuma 9.^{1}punktu tika noteikts, ka vecāku līdzfinansējuma apmērs par vienu profesionālās ievirzes programmu mūzikas skolā, ja Jēkabpils pilsētas pašvaldībai nav noslēgts līgums par savstarpējiem norēķiniem ar attiecīgo pašvaldību, kurā deklarēta audzēkņa dzīvesvieta, ir 47,55 *euro* mēnesī. Tātad dome ir paredzējusi atšķirīgu vecāku līdzfinansējuma apmēru un līdz ar to arī atšķirīgu attieksmi gadījumos, ja bērna dzīvesvieta ir deklarēta Jēkabpils pilsētas pašvaldībā vai citā pašvaldībā, ar kuru Jēkabpils pilsētas pašvaldībai ir noslēgts līgums par savstarpējiem norēķiniem, no vienas puses, un gadījumos, ja bērna dzīvesvieta ir deklarēta citā pašvaldībā, ar kuru Jēkabpils pilsētas pašvaldībai nav noslēgts līgums par savstarpējiem norēķiniem, no otras puses. Pat pieņemot, ka visas šīs personas atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos, jāsecina, ka atšķirīgajai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamatojums turpmāk norādīto iemeslu dēļ.

Kā tas ir redzams no lietas materiāliem, mūzikas skola netiek pilnībā finansēta no valsts budžeta līdzekļiem. Tā kā finansējums no valsts budžeta nesedz visas mūzikas skolas uzturēšanas izmaksas, mūzikas skola tiek finansēta arī no Jēkabpils pilsētas pašvaldības budžeta un no mūzikas skolas pašu ieņēmumiem, tostarp, vecāku līdzfinansējuma (*sk. lietas 21.lapu*). No domes 2014.gada 20.februāra lēmuma Nr.80 pielikuma ir redzams, ka, aprēķinot to, kāda summa ir maksājama par vienu mūzikas skolas audzēkni mēnesī gadījumos, kad tiek slēgts līgums par savstarpējiem norēķiniem starp Jēkabpils pilsētas pašvaldību un citām pašvaldībām, aprēķins ir veikts, par pamatu ņemot asignējumu mūzikas skolai no Jēkabpils pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļiem. No šī asignējuma ir atņemtas vairākas izdevumu pozīcijas (dome faktiski ir vadījusies pēc Noteikumu Nr.250 20.^{2}punkta, kurā regulēts, kā aprēķināmas izmaksas budžeta gadā par vienu audzēkni konkrētā izglītības iestādē). Starpība ir izdalīta uz audzēkņu skaitu mūzikas skolā 2014.gada 1.janvārī. Šādā veidā dome ir noteikusi, ka izmaksas mēnesī par vienu audzēkni mūzikas skolā ir 33,32 *euro*. Savukārt no domes 2014.gada 21.augusta lēmuma Nr.282 ir redzams, ka vecāku līdzfinansējums 47,55 *euro* mēnesī tika noteikts kā summa, ko veido pārējiem vecākiem noteiktā līdzfinansējuma apmērs 14,23 *euro* un domes noteiktās viena audzēkņa izmaksas savstarpējo norēķinu veikšanai starp pašvaldībām 33,32 *euro*.

Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa secina, ka faktiski dome ar 2014.gada 21.augusta lēmumu Nr.282 centās panākt to, lai tai no Jēkabpils pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļiem būtu jāsedz tikai to audzēkņu izmaksu daļa, kuru dzīvesvieta ir deklarēta Jēkabpils pilsētas pašvaldībā. Savukārt tiem audzēkņiem, kuru dzīvesvieta ir deklarēta citā pašvaldībā, attiecīgo izmaksu daļu segtu šo audzēkņu dzīvesvietas pašvaldība. Ja dzīvesvietas pašvaldība atsakās segt attiecīgo izmaksu daļu, tad vecākiem ir jāmaksā paaugstināts līdzfinansējuma apmērs. Turklāt vecāku līdzfinansējuma apmērs ir paaugstināts tieši par tādu summu, kādu citu bērnu gadījumā sedz šo bērnu dzīvesvietas pašvaldība.

Apgabaltiesas ieskatā šāda domes pieeja saskan ar tiesību normās noteikto pašvaldību atbildību par savu iedzīvotāju izglītību. Likuma „Par pašvaldībām" 15.panta 4.punkts noteic, ka pašvaldības autonomā funkcija ir gādāt par iedzīvotāju izglītību (iedzīvotājiem noteikto tiesību nodrošināšana pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iegūšanā; pirmsskolas un skolas vecuma bērnu nodrošināšana ar vietām mācību un audzināšanas iestādēs; organizatoriska un finansiāla palīdzība ārpusskolas mācību un audzināšanas iestādēm un izglītības atbalsta iestādēm u.c.). Izglītības likuma 17.panta pirmā daļa paredz, ka katras pašvaldības pienākums ir nodrošināt bērniem, kuru dzīvesvieta deklarēta pašvaldības administratīvajā teritorijā, iespēju iegūt pirmsskolas izglītību un pamatizglītību bērna dzīvesvietai tuvākajā izglītības iestādē vai tuvākajā izglītības iestādē, kas īsteno izglītības programmu valsts valodā, nodrošināt jauniešiem iespēju iegūt vidējo izglītību, kā arī

nodrošināt iespēju īstenot interešu izglītību un atbalstīt ārpusstundu pasākumus, arī bērnu nometnes. Tātad no šīm normām izriet, ka katras pašvaldības pienākums ir gādāt par savu iedzīvotāju izglītību. Šāda koncepcija bija atspoguļota arī Noteikumos Nr.250, kas paredzēja, ka katra pašvaldība maksā par citu pašvaldību izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem tiem bērniem, kuru dzīvesvieta ir deklarēta attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā. Līdz ar to pieteicējam, kura meitas un arī paša dzīvesvieta ir deklarēta Salas novadā, nav pamata prasīt, lai arī Jēkabpils pilsētas pašvaldība finansētu viņa meitas izglītību. Taču, ja pieteicējam tiktu noteikts līdzfinansējums 14,23 *euro* mēnesī, tad faktiski veidotos situācija, kad Jēkabpils pilsētas pašvaldībai būtu jāsedz attiecīgā izmaksu daļa par pieteicēja meitu no sava budžeta.

Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa secina, ka atšķirīgajai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats. Lai arī visos gadījumos no valsts budžeta netiek segtas viena audzēkņa izmaksas vismaz 47,55 *euro* apmērā mēnesī, tomēr tiem vecākiem, kuriem jāmaksā mazāks līdzfinansējuma apmērs (14,23 *euro*), līdzfinansējuma apmērs faktiski ir samazināts tā iemesla dēļ, ka daļu no šīs summas sedz viņu bērna dzīvesvietas pašvaldība. Pieteicēja meitas dzīvesvietas pašvaldība šo daļu nesedz. Tā kā pieteicēja meitas dzīvesvieta nav deklarēta Jēkabpils pilsētas pašvaldībā, tad pieteicējam nav arī pamata prasīt, lai Jēkabpils pilsētas pašvaldība uzņemtos atbildību citas pašvaldības vietā.

Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa secina, ka tiesiskās vienlīdzības princips nav pārkāpts.

[13.5] Tā kā nav konstatējama prettiesiska domes rīcība, pieņemot 2014.gada 21.augusta lēmumu Nr.282, nav pamata atcelt mūzikas skolas rēķinu par 2014.gada septembri. Līdz ar to pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Arvīda Žilinska Jēkabpils mūzikas skolas rēķina par 2014.gada septembri atcelšanu daļā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

A.Kovaļevska

Tiesnese referente

D.Makarova

Tiesneses

L.Vīnkalna